

Улуг Октябрьнын 43 чыл ою делгезин!

БУГУ ЧУРТТАРЫНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫНАРЫ

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда тадызлеттиге.

1960 ч.
НОЯБРЬ
7
ПОНЕДЕЛЬНИК
№ 213 (4747)

Өртөө 20 көп.

Улуг Октябрьнын байырлалына

СЭКП ТК-ның болгаш Совет чакатын чалаанын Эзугаар Венг Улус Республикасы, Чехословакияның Социалисттик Республикасынын, Польша Улус Республикасы, Болгарияның Улус Республикасынын болгаш Румын Улус Республикасынын партия-чакат төлөөлери Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл оюнуң байырлалына киржири-биле ноябрь 5-те Москвада чедип келгенер.

Венг Улус Республикасынын эш Я. Каларга баштаган төлөөлери эштер А. Б. Аристов, Н. А. Мухитдинов болгаш өскелер-даа уткуп алган.

Чехословакияның Социалисттик Республикасынын төлөөлери эш А. Нотный баштап чоруур. Төлөөлери эштер Л. И. Брежнев, Д. С. Полянский болгаш өскелер-даа уткаан.

Польша Улус Республикасынын эш В. Гомулка баштаган төлөөлери Виуково аэродромга эштер Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин болгаш өскелер-даа уткуп алган.

Болгарияның Улус Республикасынын эш Т. Живковка баштаган төлөөлери эштер А. И. Микоян, Д. С. Полянский болгаш өскелер-даа уткаан.

Румын Улус Республикасынын эш Г. Георгиу-Деже баштаган төлөөлери чедип келген. Румын төлөөлери эштер Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен болгаш өскелер-даа уткуп алган.

(СЭТА).

Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл ою

Москва Совединиң байырлык хуралына 1960 чылдың ноябрь 6-да эш Ф. Р. КОЗЛОВТУҢ илеткели

Эргим эштер!

Даштык хүндүгү аалчылар!

Чырыктыктык болгаш өөрүшкүдүгү байырлал — Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл ою келген. Ол байырлалды совет кижилер-биле кады бистиң амы-думчаларымыс — социализмниң күчүдүгү лагериниң улустары, бүгү чурттарынын амылчы чоннары, бүгү депшилагели кижилер төрөлгөтен демдегеп турар.

Бо залда олуржуп турар социалисттик чурттарынын төлөөлериңиз ууртукчуларыңиз болгаш кежигүнериңизге, коммунисттик болгаш амылчы партиаларыңиз ууртукчу амылчакчыларыңиз, Улуг Октябрьнын 43 чыл оюн бистер-биле кады демдегеп эрттирер дээш Москвада чедип келген бүгү аалчыларга СЭКП ТК-ның, Совет чакатын, бүгү совет улустуң өмүзүңизден, бистиң байырлалдык хуралымыстың киржикчилериниң өмүзүңизден изиг байырым чедирериңиз менээ чөпшээрер көрүңер.

Марксизм-ленинизмниң тилеттир-бес тугун бедик тудуп, Октябрь революциянын улуг херээн үргүлчүлөп турар бүгү амы-думма коммунисттик болгаш амылчы партиаларга бистиң даштык эргим өнүктүрериңиз дамчытыр чүрөктү ханымыңиз изиг байырым чедирериңиз, оран делегейге бүгү амылчы чоннарга, бүгү бөдүүн кижилерге, тайбын, демократия дээш, национал хосталга дээш, социализм дээш бүгү демдектелерге изиг байырым чедирериңиз чөпшээрер көрүңер.

Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын оюн демдегеп турар санлыыста Коммунисттик партияның ууртукчулары-биле боттаңдырганы совет улустун чижегээр чүве чок эрес-маадырлыг чоруктары дээш чоргааралдын сагыш-сеткили, бистиң бурунгаар шапкын шимчешкиннисиңиз база бир чылымын демдегеп кайгамчыктыг тилелгелер көстүп келгенде өөрүшкүңүз сагыш-сеткили бистерниң кижилерүңүз хаара тудуп турар.

Бистиң улуг улустуусу дээш, бистиң кайгамчыктыг Төрөөн чуртувусу дээш, Ленинниң Коммунисттик партия дээш чоргааралдын бедик сагыш-сеткили, амылчы ам СЭКП-нин XXI съездиниң айтканы, бистиң чуртувуска коммунизмни тургузарының өндүр чаагай программаның амылчаларга канчар чедип келгени боттаңдырганы бүгү делегей көрүп турар үеде бистерни күштү-биле хаара тудуп турар.

Кижилер төрөлгөтен дээр угааныңарыңиз баш бурунгаар айттып турганы чайлаш чок тилээр коммунизм амылчы чоннарыңиз чырыктык боддаларыңиз ам бисте ботлукчу апарган. Совет күрүвениң көңүлдүңизниң, бодуңуңизниң чуртувусу болгаш бодуңуңиз салым-чолуңуңиз жөстүгү медреседик чогадыкчымыс —

совет улустуң маадырлыг күш-ажымыңиз 43 чылдыг орууңуңиз кол түйөлү ында болуп турар.

Октябрь революциясы чаз төңгүлүг үеге — капитализмниң буступ дүжериниң база бүгү делегейниң кырынга социализмниң болгаш коммунизмниң тилелгезиниң үезинге өгөни салган. Улуг Октябрьнын чаагай идеялары болза бүгү төр бөмбүрээниң амылчы чоннары болгаш мэлчүттүргенерин боттарының шагдан бээр дайыннарыңиз — далакчыларыңизга улар демиселге сорук кирип турар; ол идеялар төлөөлөргө кул системаны — капитализмни тургузгучу үндөсүнүңиз чедир салгаан.

1917 чылдын Октябрыда төрттүгүңиз Совет күрүсө хэй чылдарыңиз дүргүзүңиз капитализмниң хурээленишиниң байдалдарыңиз социализмни тургузуп келген болгаш оң-биле кады империалистерниң калчаалыг ыйымышкыны ойтур шаап турган. Делегейиң ийги дайымын тилелгели дөөзүлганыңиз сөөлүңиз, казан империализмниң өң-не рөасылдыг күштөрүңиз чылча шапканда делегейге төгүтүп талашы-биле аажок улуг чугула болушкуннар болган.

Совет улустуң оюн дарый Европаның болгаш Азияның алаан хэй чурттары социализмни оруунга кирген. Ам социализмни күчүлүг лагерин бодуңуңиз хурээлениңиз бир миллион аажок кижилерге төрөлгөтөн үштүң бир кезинден хөбү санаттырып турар. Национал-хосталгыны шимчешкиннисиңиз согушкуннары-биле бужар колониалдык система туюлган чедир буступ дүжүп турар; дыка хэй колониалдык хамаарышталыг чурттарыңиз улустарыңиз национал хамаарышпас чорукту чедип алган. Империализмниң саалдар чедир чери дыка кызырлаган. Октябрьнын идеялары чүс-чүс миллион кижилерге хосталганы болгаш ааскежикти шагда-ла берген. Ол идеялар бүгү кижилерге төрөлгөтөн хосталганы болгаш аас-кежикти бээр.

Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын эгелээни капитализмден социализмге шилчишканы бистиң үениң кол утка-шынары болур.

Бистиң төр бөмбүрээниң бүгү булуңнарында миллион-миллион кижилер быжыг тайбынны хандырап, чөпшөгленишкени бүгү-нинти болгаш бүрүн дүжүрер, колониализмни уруткаар дөң ышкыш ыңдыг өйү келген социал-политиктиң айтырларынын шимтирлеп болурун Совет Эвилели-биле, бүгү социалисттик лагер-биле, коммунизмниң идеялары-биле холбаштырып турар. Бистиң Совет чуртувусу тайбынның чарлаачымы болгаш камгалакчымы болуп, бүгү улустарыңиз идеяларыңиз илердейлеп, депшилагелиңиз тугун быжыг болгаш бүтүрүлүшүңиз чорудуп орат. Социализмниң болгаш коммунизмниң оруу — хыдыкчы дайыннардан чайлаар болгаш бедик материалдык чаагай чорукту база бугулу хосталганы күш-ажылды кижилерге берип турар нияттел хөгжүдөөниң парачангыс шын оруу болур дээрине бүтүрүп улустарыңиз медресине улам хандыр быжыгып бар чыдар.

Совет Эвилели бүгү амылчы чоннарынын, тайбынга ынакшылыгы бүгү кижилерниң амылчалык эрге-ажыктарын тургусту, чайгыштык чокка камгалаар деп бодуңуңиз бедик интернационалчы хурээлениңиз алыңдарымы-биле күөсөдүп турар. Оң чайыннанчар херечиниң — Каттышкан Нащилар Организациясынын Кол Ассамблеясынын XV сессиясында совет төлөөлериңиз, оң улустуңуңиз эш Н. С. Хрущевтиң кайгамчыктыг ажал-чорудулганы болур.

Ол сессияга эш Н. С. Хрущевтиң, а ол ышкыш чамдык социалисттик чурттарыңиз шыларгадай күрүне амылчалыкларыңиз илепкейлиг киржигеи КНО-нун Кол Ассамблеясынын XV сессиясында делегейиң оңа чугула болушкуну болдурган.

Чөпшөгленишкени бүгү-нинти болгаш бүрүн дүжүрер, колониализмни уруткаары база бүгү улустарга болгаш чуртувусу хамаарышпас чорукту тылысы дөң ышкыш мидим айтырлары КНО-га чугула болгаш өөрүңүз эргежок чугуламыңиз дугайында совет санаалдары, а ол ышкыш бистиң өске-даа санаалдыкы социалисттик чурттарыңиз болгаш чамдык нейтралдыг чурттарыңиз төлөөлериңиз илеп-биле делгезин. Ол төрө билдингир: ССРЭ амыг делегей амылчалыктың өң-не чугула, амыг болгаш келир үениң салгакчымы болур.

Бистиң төр бөмбүрээниң бүгү булуңнарында миллион-миллион кижилер быжыг тайбынны хандырап, чөпшөгленишкени бүгү-нинти болгаш бүрүн дүжүрер, колониализмни уруткаары база бүгү улустарга болгаш чуртувусу хамаарышпас чорукту тылысы дөң ышкыш мидим айтырлары КНО-га чугула болгаш өөрүңүз эргежок чугуламыңиз дугайында совет санаалдары, а ол ышкыш бистиң өске-даа санаалдыкы социалисттик чурттарыңиз болгаш чамдык нейтралдыг чурттарыңиз төлөөлериңиз илеп-биле делгезин. Ол төрө билдингир: ССРЭ амыг делегей амылчалыктың өң-не чугула, амыг болгаш келир үениң салгакчымы болур.

Коммунизмниң күчүлүг базымы

Кыдыр тайылбырлаан: «Совет Эвилелинде бүгү-ле эргежок чугула чүдүлөр бисте бар. Бистиң чуртувустуң байлаа албас, экономикамыс чөкөтөйлөп турар. Бистиң улустун амыдырал дөңдөли бедик көдүрүңиз бистер чүткүп турар бис. Бистиң келир үеде байдалымыс дыка-ла эки. Биске өске улустардан найыралдан өске чү-даа херек чок. Улустуң херегел-негелдериңиз хандыр эргежок чугула чүдүдөр шүптүзү бисте бар».

Пролетар революциянын тилгээ-

ларының салым-чолуңга аажок улуг жүрүдүлгө айтырларыңиз чугула болгаш кээр кылдыр тургусан болгай. Арыг хат бужар чыткан болгаш аамай чоруктан оң залын арыглап аштагышаан, Каттышкан Нащилар Организациясынын ханаларыңиз өттүр шаапкан.

Никита Сергеевич Хрущев бодуңуңиз санаалары-биле, долу революту чүткүлү-биле болгаш бистиң херээвиске улуг бузуредиңиз-биле империалисттик медресилерниң улустарыңиз мегелеп турар шынымы үзе тыртып, оларның тайбынга өжөнөшкөк тургун сойгалаан.

Коммунизмниң логикамын болгаш шынымыңиз аштырбазы боттарының бажынарыңизга шөңөп көрөш, империалисттер болгаш оларның чалчазары шуугап, девиден тургайлар-аан. Совет Эвилели, социализмни болгаш депшилагели күштери империализмни ашкан база бир мораль-политиктиг тилелгени чедип ал, миллион-миллион чаз өнүктүрериңиз бодуңуңиз чаалап алган. Ол болза — Октябрьнын амылчалык идеялары-биле синдикте бистиң Ленинниң даштык политиканымын, В. И. Ленинниң үезинде бээр амылчы ышкыш казан-даа ол хире илепкейлиг болгаш чүткүлүг турбаан политиканы хөбүлү бугулар түңгөйлөп болур.

КНО-нун Кол Ассамблеясынын XV сессиясында совет төлөөлериңиз болгаш оң баштымы эш Н. С. Хрущевтиң ажал-чорудулганы бүгү совет кижилерини, социалисттик чурттарыңиз улустарының, бүгү депшилагели кижилер төрөлгөтөн изиг деткичтерин алган.

ССРЭ-ниң күчүлүг, социалисттик лагериниң, делегейин амылчы болгаш коммунисттик шимчешкиннисиңиз чамдык экин болгаш күжүңиз мөң сонгаар-даа быжыглары болза бүгү чурттарыңиз амылчы чоннарыңиз мурунга бодуңуңиз интернационалчы хурээлениңиз деп чүвени совет улусу, бистиң партиямыс билди көрүп турар. Коммунизмниң улуг херээңге, бүгү делегейге тайбын дээш демиселге боттарыңиз бүгү-ле күштери бистиң улустуусу болгаш оң тудушкуннарга база күш-ажыла шыларгаан маңдаймы — коммунистерниң алдарыңиз партиямы берип келген болгаш мөң сонгаар-даа бээр.

В. И. Ленин Октябрь хүнеринде кызыл-гвардейкилер-биле. РСФСР-нин уран чүдөдериңиз алдарыңиз амылчакчы П. Васильевтиң чүрү.

ССРЭ-ниң Камгалал Министриниң ДУЖААЛЫ

1960 чылдың ноябрь 7-де. № 256. Москва хоорай.

Эштер солдаттар болгаш матрос-тар, сержантылар болгаш старшиналар! Эштер офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар!

Бөгүн Совет Эвилелиниң улустары, Армияның Флотун дайынчылар Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл оюн байырлап турар.

Бистиң совет Төрөөн чуртувусу бодуңуңиз догунап турарыңиз 44 чылымы амылчалык күштериниң болгаш төттүмөс чогадыкчы энергияның бүрүн чөкөтөлүшкенинде кирип турар. Коммунизмниң материал-техник баазымы амылчыларның, тарачыннарының, интеллигенцияның маадырлыг күженишкени-биле тургустуңуңиз турар. Чеди чылым ийги чылымыңиз ооналгалары чедип келгениңиз күөсеттиңиз турар. Улетпүрдө, көдөз амыл-агыда, эртемеде улуг тилелгелер чедип алдыңиз. Совет кижилерниң амылчалык хүн келген туудуңуңиз аас-кежикти болгаш бай шыдалдыг апар чыдар.

Совет Эвилели бодуңуңиз күштерин коммунисттик ниятселди тургузарыңизге мөөнөсөйшөөңиз, улустарыңиз тайбынны болгаш айыма чок чорудуңиз, эрес маадырлыг демиселге, чаа дайынны кысыкчыларын чайгылыш чок чүткүлдүг сойгалап илередиңиз турар.

Каттышкан Нащилар Организациясынын Кол Ассамблеясынын XV сессиясында Министрлер Чөвүлелиниң Дагказы эш Н. С. Хрущевтиң чугаалары, чөпшөгленишкени бүгү-нинти болгаш бүрүн дүжүрер дугайында, колониал чурттарга болгаш улустарга хамаарышпас чорукту тыпсыр дугайында, КНО-га Кылаг Улус Республикасынын дүрүн Эзугаар эргезин каттап тургузар дугайында, АКШ-тын эгресчи үүгөдигилериниң дугайында, КНО-нуң күөсөкчя органдарының тургузуун өскөртүр дугайында Совет чакатыңиз өмүзүңизден кириген санаалары бүгү күрүмелер аразында тайбынче болгаш кады амылчалыкка Совет Эвилели шын сө-

килдиңиз чүткүп турар дээрзин база каттап бузуредиңиз көргүзүп турар.

Ынчалзажок Совет Эвилелиниң болгаш өске-даа күрүмелериниң тайбынга амылчалыг күженишкениңиз улустар аразында дүңкүрүлүг чоруп кошкардырыңиз күөсөй, чөпшөгленишкениңиз илерде бузурениңиз, айымылаш шөңөп авантюраларыңиз, колониал улустарыңиз үптөрүңизниң политиканы чорудуп турар америк империалисттериниң болгаш оларның өмзөржикчилериниң карап кызыл удураанышкыныга таварып турар.

Улустар аразында тургустуңуңиз келген байдалда совет дайынчылардан эң улуг серемчелди болгаш агресчилерге төлөспөң согушкуну бээрине белен турар чорукту негеп турар. Кезээде дайынчы белен байдалга турар төлөөдө, чөпшөк болгаш дайынчы техниканы улам улуг кызымаа-биле шингээдип амыр, боттарыңиз политиктиг медреседик чоруну мөгаг чок бедидер, сагыла-чурдуну болгаш организастыг чорукту быжыглар херек

Чөпшөк күштериниң бот составында Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл оюн таварыштыр байыр чедирип тур мен. Армияны болгаш Шериг-далай Флотун бүгү солдаттарыңиз, матростарыңиз, сержантыларыңиз, старшиналарыңиз, офицерлеринге, генералдарыңиз болгаш адмиралдарыңиз, амылчыларыңизга болгаш албан-хаакчыларыңизга социалисттик Ада-чуртунга чаагай бараан болуруңиз чаа-чаа чедип келгениңиз күзедим.

Бүгү улустуң байырлалын демдегээр-биле дужаарым болза: Бөгүн, ноябрь 7-де, бистиң Төрөөн чуртувустуң найысылды — Москва, эвилелдешкен республикаларыңиз найысылдаларыңизга болгаш маадыр хоорайлар: Ленинградка, Сталинградка, Севастопольга болгаш Одессага — артиллерияның чээрби даашташыны-биле салют кылар.

Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл ою делегерезин! Совет улус болгаш оң эрес-маадырлыг Чөпшөк күштериңиз дээрзин! Ленинниң тургусканы, коммунизмни тилелгези дээш демиселге бистиң улустуңуңиз сорук кириңиз, ууртукчу күжү — Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясыңизга алдар!

ССРЭ-ниң Камгалал Министри Совет Эвилелиниң Маршалы Р. МАЛИНОВСКИЙ.

Москва, Кызыл шөл.

Октябрьның социалисти Улуг революциясының 43 чыл ою

Москва Советдин байырлыг хуралыга 1960 чылдың ноябрь 6-да эш Ф. Р. КОЗЛОВТУҢ илеткели

(Уланчызы, Эгези 1-ги арында)

дугайында, оон канчаар-даа аажок делегем девицкээрлеринге патриархалдыг чорук, чарлык черлик болгаш бозурут черлик чоруктуг барынын дугайында жомуздап чугаалаан. Мычанган ол—бистин эргам Ильячичис — Совет Россиянын бозурут кучурут болгаш бай-шыдалдыг Русчае чылгаш чок хуулу кирерин баш удуз билеп чугаалаан.

Ленинин мычаар баш удуз көргени черек кырында боттанган. Коммунисттиг партиянын шылгарангай угааны болгаш баш удуз иттир билдиркени, оон шын удузтулгазы, эртерин хой-хей чылдар болгаш мандардыг ажилчыны аңгыны, алдардыг колхозчу тарачынынын база удузчу интеллигенциянын эрестиг күш-ажалы бистин Төрөөн чуртувусту кучурут социалисттиг күрүне кылдыр куудуруган.

Улуг Октябрьның 43 чыл болганы чурттуу чединкинерин албазыла улааттырган. Бисте коммунизмге шимчөөшкенини шалып базымны улам дүгүредиринге социалисттиг тургузугун өзгөрттимес аргаларын ажилчыларын Ленинни политикамы амьдыралга чайгылыш чок, шыныч боттанып турар.

Партиянын XXI съездинин чөгүлүт шийтирлеринде, СССР-нин улус ажил-агыйын хөгжүдериин чеди чыл планында, СЭКП ТК-ның болгаш Совет чазактын үлөтүрүтүү база кезде ажил-агыйын улам ийни хөгжүдериин болгаш оларны удузтуруунун аргаларын сайыраларынын талазы-биле, техниктиг депшилгени болгаш улустун амьдыралынын чагай чоруун бедилерин талазы-биле элөөн хой шийтирлеринде ол политика долузу-биле алереттинип турар.

Амгы уеде, чеди чылдын ийни чылды дооступ турар уеде, ол улуг чагай планын күүседир дээш бугу улустун демиселиниг чамдык түңөөдерин үндүрүп болур.

Чеди чылдын планы үлөтүрүтүрүдүкүндү чылда ортумах өздөдүн 8,6 хуу кылдыр баш удуз көргөн. Черек кырында 1959 чылда ол 11 хуу ажил болган. Кезде ажил-агыйын ажил-ишчилери боттарынын алган онаалгаларын эртерин чылды база эки күүсеткен. Ол чорук совет нитилелиниг материал-техниктиг сууруу калбарып, быжыгалаан болгаш бистин материалдыг курлавырларымысты улам улгаттырар аргалы берген.

Чеди чылдын ийни чылдында чеди чылдын планында айтканындай дика белик онаалгаларын тургускан болгай. Чыл ам-лаа долузулган болза-лаа, ол бедилген онаалгалар аажы күүсеттинер деп чугаалаарымың үндөдүн бар болуп турар.

Бо чылдыг тос айларын дүгүтүлдү үлөтүрүтүрүтү нити продукциянын бүдүрүп үндүрерини планы 103 хуу күүсеттинер. Чеди чылдын контроль чуратайлары бугаар алдыга, 1959—1960 чылдары чурттуу үлөтүр продукцияны 17 хуу көздүрүп жүрүлүп турган. Мычаарга ол немей өздөдү черек кырында барык 23 хуу болуп турар болгаш чеди чылдын ийни чылдын дүгүтүлдү үлөтүр продукцияны чеди чыл планын бугаар көрүтүнгени бодалга, бырык 120 миллион рубль хейтүп бугура бис. Бир мүн аажы чаа, улуг үлөтүр бүдүрүлгөдөрү 1960 чылда ажилгаалар кирер. Мычанган, чеди чылдын үшкү чылдыга чедир бенин дика хой немедде курлавырларын базз алдыр бис.

Кезде ажил-агыйын ажил-ишчилерини чединкинери бистерини шулулува эки билдирер. Сөзү алды чылдын дүгүтүлдү кезде ажил-агыйын бүдүрүлгөдөрүн нити кемчээл бисе бүдүн чарлык катап көздүдөн. Бүдүрүшкүну улам ийни өстүрүп дээш демиселинишпаан, колхозтар болгаш совхозтар 1960 чылда тарыла шөлдү 7 миллион гектар калбарган. Ам чурт болза колхозтардан болгаш совхозтардан тарваа база техниктиг култураларын чугула бугу бараанын продукциямы эвес, харын мал ажилынын бараанын продукциянын аажок хей күрүзүгү ам турарын демелдээр өрүчүчүдүр.

Болжолчулар болгаш совхозтарын ажилчылары бо чылдын база шулуугу ажилдаанын. Бо чылдын агар бойдуштуу байлалы чере дыка шыныч болган: муруну талазы районларга дозвоттук болгаш күштү хатарын уламында курун чакым тарваа тарааларын чамдыкмы өлгөн. Казахстанга болгаш Сибирге уламдыгышымын час болгаш соок чай шалтыктаан. Ийни болгаш турзажок, күрүнеин салып алды тарваа чигир өйдөлгө, тарымал тоорук болгаш ногаалар хей болур. Агаар-боздуштуу шалтараларын чуртуу 6—7 чылдар мурунда бистин тааза баланышса чокну элш-кем-белки чамдыгыга аар салдарыг турган. Ам ол чорук чок. Баш чылдар

мурнунда турганын бозарга, агаар-бойдуштуу чаггаар болушкунуңда ам шоолду-ла хамаарылга чок апарган бис. Кезде ажил-агыйын шийтирлерин көдүрөр, колхоз тургузуу улам ийни быжыгалаар талазы-биле партиянын ал чорукта кемчөөлериин улуг ажилчынын бүзүредиги черечиси бо болур-дур.

Ал-чегме болгаш үлөтүргө кезде ажил-агый чиг-элин чурт кыл келген тууду-на үлөтүр чокка болган улам-на өзүп турар кемчөөлөргө алын дээш, бистин партиямыстыг Төп Комитети болгаш Совет чазак мөөн солгаар-даа соксаал чок ажилдар. СЭКП ТК-нын декабрь чылдарыг элечтегил Пленуму кезде ажил-агыйын хөгжүдериин айтырыларын бугу таламыг чугаалажып өсөр, кезде ажил-агый продукциянын бүдүрүрүн улам ийни калбарытыры дээш демиселини аргаларын айтыр.

Октябрьның социалисти Улуг революциянын 43 чыл оюнга болган СЭКП ТК-нын декабрь Пленумунга төлөтүгү журажымынга белдеткенмишпаан, бистин чуртувустун ажилчы чоңары өзөш эвес алдардык тилелелерин чеди алган.

Күрүне тарваа сазарынын планын күүсеткен РСФСР-ниң кезде ажил-агыйын ажил-ишчилерини улуг чединкинерини дугайында дикандыгы дүүн шупту ноңчаан болгай бис. Олар болза Төрөөн чуртуу тарваа шыжамырынче 1 миллиард 801 миллион пуд азы бүгү 1959 чылдында 158 миллион пуд хой таранын турганнар. Бараанын таранын ол кемчөөлөрдөн 1 миллиард 89 миллион пуд таранын күр болгаш куруккан черлерин районнардын алганын демелдээр өрүчүчүдүр. Россия Федерациянын колхозтары болгаш совхозтары өрүткен чылдымын бозарга 3,2 катап хой куруузын салып, 1959 чылда бо-ла уезинге бозарга 281 муң тонна хой эйти күрүнеге дужаал, айт сазарынын чыл планын хуусаа бетинде күүсеткен. Россия Федерациянын бо кайгамчыктыг чединкинеринге бугу совет кижилер чоргаарлаанып турар.

Белорус ССР-нин кезде ажил-агыйын ажил-ишчилери күрүне тарваа, айт, сут болгаш чургаалар сазарынын планын хуусаа бетинде күүсеткен. Эртерин чылдын ол-ла уезинге бозарга 122 муң тонна хой сут республикада белеткенгин, мычаарга картофель бедилелди оңу бүгү 1959 чылда салып алганында 350 муң тонна хой болган. Беларус улустун ол чединкинерини бис шулулува улуг сеткил ханымшыкыны-биле демелдээр бис.

Кезде ажил-агыйын хөгжүдери талазы-биле бистин Төрөөн чуртувусту эске-ла республикаларын өзөш эвес чединкинерини чеди алган.

1960 чыл болза эртеңиң чаз чединкинери-биле болгаш ажилчыларыны-биле демелдөтүнгөн. Дирек амтанарыг коскимтиг аар корабалдыг көсөмсө удузукуну болгаш Черже эеп келишкени оларын эне-не шылгарангай болуп турар. Совет эртерденерин, инженерлерин, ажилчыларынын ол чединкини совет эртерини билдирерини хой адырларынын талазы-биле бирги черде чоруу турарын базз даган бадитпаан.

Атомунг энергияны тайдын соруугааларга ажилдар талазы-биле совет эртеңиң чединкинери кала-базы билдирер. Тергиин эки дамчыттыгыр чоруктуг теориямында, акустикалы, кадыг бүдүмөдөн болгаш тергиин улуг дээш базымшыкынын физикалында база улуг күндөдөр чеди алдыган. Чаа бүдүмөдөн болгаш материалдарын, ханымтын мурунда канын болгаш эске-да металлдарын солуп шыдаар артыгыг пластиктиг бүдүмөдөн тургузар талазы-биле ханымтерини амьдылары коңучу ажилгы болган.

Эртеңиң болгаш техниканын чединкинери улус ажил-агыйындын аң чугула соруугааларын мурунда туруп көрбөөн куусааларга шийтирлер артыгы ам бистерге берген. Улуг мартенерин 5—6 айларын дүгүтүлдү, дозна суугуларын — 8—9 айларын дүгүтүлдү тууду аптары анаа бир чүве аларган. Цемент заводтарынын туудуужуларын долганып турар күчүлүг суугуларын демилгерини технологтуг шугуларыны 6—8 айларын дүгүтүлдү-ла тууду турар.

Ам бис гидроэлектростанцияларын туудуун оранок дүрген чорууду турар бис.

Днепрде кайгамчыктыг тилелгени дугайы чуртка ноябрь 4-те билдирген. Кременчугтуг гидроэлектростанцияны 625 муң киловатт долу күчүне туудуужулар доктаатылган хуусаалында ийни чыл бурнуугаар ажилгаала киргенерин. Бистин чуртувусту электржилер талазы-биле улуг Ленинни чайгыларын амьдыралга боттадырыныга ол ба-ла бир чаа салышыкы болган.

А машина туудуу кайы кер бугу-

редит базымны кылып турарын чамдыг чижек-биле көргүзүп көрей. Кам чыл бурнуугаар Волгага гидростанцияларга хергелээр 115 муң киловатт күштүг эриалдыр дүртүгүтүр турбиналарын бүдүрүп үндүрер дугайын улуг чоргаарал-биле чугаалап турган бис. Ам Братск ГЭС-тин машина туудуужулары 225 муң киловатт күштүг делегейде делен-бир чүвези чок радиал-өзөк турбиналарын тургускан болган 500 муң киловатт күштүг гидротурбинаны тууду турар. Чеди чылдын бугу чарлык чылдын дүгүтүлдү чаа машиналарын, станоктарын, механи-

чүтлө Американын Каттышкан Штаттарынын даразында, делегейде ийни черин шалга да элөөн. Мычаарга америкаанар чеди шылгавас мынды дүрген техникер-биле бистер бурнуугаалар чоруп өрар бис. Дайым көмүлдөргү 16 чылдарын дүгүтүлдү ССР-нин үлөтүрү бүдүрүлгөин чылда ортума-биле 10,7 хуу уламып турда, АКШ-та 1,8-ла хуу уламып келген.

Мычалаа-даа черек чүтлө немей өздөдүн хуугаа эвес, үлөтүр продукциямын немей өздөдүлдү-ла, оон нити кемчөөлөрдүн-ла талазы-биле АКШ-биле бүзүредиги

листиг экономика — ол дээрге анык, бугун күш болгаш калык өргөнүм болур, а капиталисттик экономика дээрге акирттимес аарылганын кандыг-даа ам чүдөлөр болгаш чагдынышкынар-биле эттин ийни шылгавастаа чонук ирейди деп чугаалап турар бис.

Коммунизм — ол дээрге делегейин бозурут анык уези болуп, капитализм оон дүгүтү хунду-дур. Шыныгы байдал, төөгүтү дүрүмү мындагы-дыр.

Шыныг-ла капиталисттик күрүне корабдилериниг капитаннары ол шынын чорукту хулаз көрбөй, фактыларын тооп көрүп күзөвөй турарлар. Оон турар олар маамырларынын ам-лаа өрдөлгөн турарлар, мычалаа-даа олар амыдырал сол турар. Президент Эйзенхауэр конгресске январда киирген бижинге, 1960 чыл Каттышкан Штаттарга «көстүп көрбөн чечетелишикини чылы болур» деп меделгөн. Мычалаа-даа америк салдык бөлүктөрүн август айда үндүргөн «Бизнес үк» деп журналы АКШ-тын экономикамын элөөн хой адырларында бо чылдын тодаргай буурашык болганын хулаз көрүп ужура таарышкы, салдыгы хөгжүдөз Эйзенхауэрин бижээни мышап болбайн турар деп, муштагал-биле ол меделгөн.

ССР каң эдилдирер талазы-биле Каттышкан Штаттарын дүрген черде деп турар чорукка америкаанар онаа хөлөзү турарлар. Мычаар халазерин өлөрүн четири барымдалары бар деп бис чугаалап турар бис. 1945 чылда ССР-ниң каң бүдүрүлгөин америк бүдүрүлгөин деп чегемде хамарыштыр алдыга, 17-ле хуу турган болгай; 1959 чылда бис АКШ-та эдилдирер турар канын кемчөөлөгө деннээр 71 хуу канын алган бис. Каң бүдүрүлгөин кемчөөли чурттуу күчүзүнү кол көргүзүлгөдөр бирээз болур деп чүве бүтүлгө билдингир-ле болгай.

Капитализм-биле экономика чарыкка бистин чуртувус эң чорук келир уеде тилээр дээринге бистин партиямыс, бугу совет улус быжыг бүзүредиги. Ол дээрге дунуң соонда эртериниң чылгаш чок келири иш-каш шак мынды чылгаш чок чүвө-дыр.

Мычаарга совет улус чеди алдынган чүдөлөгө кажан-даа өлкөс, чединкинерге көөрттөнмес. Элечтегил улуг соруугаалар кичээлгени мөңдөөр эки чачыл бисте бар.

Амгы уеде үлөтүргө болгаш туудуга, колхозтарга болгаш совхозтарга, транспортка — улус ажил-агыйын бүгү адырларында шынар талазы-биле көргүзүлгөин Коммунисттиг партия баргы чергенин кедээр кылдыр ийни үндүрүп турар. Чугаа продукциянын чүгө шынарларын дугайында болбайн турар. Совет бүдүрүлгө чериниң марказы кадыгы да машинага, кандыг-даа кылгытат ийелдиги магадлаа болур укурду дээр билдингир. Мычаар талазы-биле көргүзүлгөин дугайында, шынап-ла, ол сөстүн ханы уткамы-биле чугаалап тур мен. Нити продукциянын талазы-биле планын көргүзүлгө долур болгаш аажы күүсеткенин дүрү бол берген чүве төлөдө, күш-ажалдыг бүдүрүлгөдөрүндү өздөдүн, продукциянын бот уезин болгаш туудугу өртөөн чигилдерини, чымдаларын көүдөлдирини айтирлары, техниктиг депшилге, бүдүрүлгө автоматчылар болгаш комплекслиг механазастары, капитал салышымынгарга үндүргөн ажил-черегини эне-не бүдүмөдөн ажилдары бүгү партия, совет, профсоюз болгаш ажил-ай органынын кичээлгенин төүгө турар ужураут.

Ийни дээр адырларынын талазы-биле АКШ мурун турарын эки билдир бис. Мычалаа-даа Американын бистин чыл бүрүлгө эртериниң ажил-агыйындын биске улам-на калбарган. Бистин хөгжүдөүлгөдөрүгү техник мурун турар. Капитализм-биле экономика чарыктыг перспективаны биске таарыкчылыг болуп турар улус ажил-агыйындыг бүгү адырларында бистин чеди алган чединкинерини кадыг-даа чигилгени артырбайн турар. Чүвези шыны-биле болдо, делегей аранында күштерини деннугүтүрүп болгаш социалисттик тургузууну кымыгаар чок хей аргаларын шып уелөөр бүгү кижилерге ол чорук улам-на тодаргай болуп турар.

Мычалаа-даа маргыш чок шынын чүтүлгө чакынынын болдо драмык кижилер капитализминг адвокаттарынын аразында ам-даа бар. Чижээ, Американын Каттышкан Штаттарынын президентиниң каньдарт Ричард Никсон совет техникер америкинине деннээр чорук «үрүгүнү» организминг өздөдөн улуг кижини уламынга деннээр-биле дейи чүвө-дир» деп чоктаа чаз меделгөн. «Сарым кайтыган киж чүгүчү амырганыр» деп үлөтүр чугаала ол шыны-ла демелдир-дир. Дээрги Никсонун Ийни-ла бүзүрчег эвес өстөр сүрү чоруу харадалыгы, мычалаа-даа, ол боду харын доваган турарына «кичээлгени мөңгөш», доландыр чуну-даа өскөбөс уругта демелдир турар-дыр. Калык, быжыг уруглар килел-өздөшкени өскүтүшпаан, «улуг уламын» дээр кижилерин амды-зында чеди алганы мынды улуг чединкинерин боттадырып турар чорукту дээрги Никсон тооп көрүп күзөвөй турар-дыр.

Имперализминг чалчатарын кара чүвени ак кылдыр көргүзөр дээш өрдөлгөнүшкенин сойгаал илереттишпаан, бис болза: соци-

алист экономика — ол дээрге анык, бугун күш болгаш калык өргөнүм болур, а капиталисттик экономика дээрге акирттимес аарылганын кандыг-даа ам чүдөлөр болгаш чагдынышкынар-биле эттин ийни шылгавастаа чонук ирейди деп чугаалап турар бис.

Коммунизм — ол дээрге делегейин бозурут анык уези болуп, капитализм оон дүгүтү хунду-дур. Шыныгы байдал, төөгүтү дүрүмү мындагы-дыр.

Шыныг-ла капиталисттик күрүне корабдилериниг капитаннары ол шынын чорукту хулаз көрбөй, фактыларын тооп көрүп күзөвөй турарлар. Оон турар олар маамырларынын ам-лаа өрдөлгөн турарлар, мычалаа-даа олар амыдырал сол турар. Президент Эйзенхауэр конгресске январда киирген бижинге, 1960 чыл Каттышкан Штаттарга «көстүп көрбөн чечетелишикини чылы болур» деп меделгөн. Мычалаа-даа америк салдык бөлүктөрүн август айда үндүргөн «Бизнес үк» деп журналы АКШ-тын экономикамын элөөн хой адырларында бо чылдын тодаргай буурашык болганын хулаз көрүп ужура таарышкы, салдыгы хөгжүдөз Эйзенхауэрин бижээни мышап болбайн турар деп, муштагал-биле ол меделгөн.

ССР каң эдилдирер талазы-биле Каттышкан Штаттарын дүрген черде деп турар чорукка америкаанар онаа хөлөзү турарлар. Мычаар халазерин өлөрүн четири барымдалары бар деп бис чугаалап турар бис. 1945 чылда ССР-ниң каң бүдүрүлгөин америк бүдүрүлгөин деп чегемде хамарыштыр алдыга, 17-ле хуу турган болгай; 1959 чылда бис АКШ-та эдилдирер турар канын кемчөөлөгө деннээр 71 хуу канын алган бис. Каң бүдүрүлгөин кемчөөли чурттуу күчүзүнү кол көргүзүлгөдөр бирээз болур деп чүве бүтүлгө билдингир-ле болгай.

Капитализм-биле экономика чарыкка бистин чуртувус эң чорук келир уеде тилээр дээринге бистин партиямыс, бугу совет улус быжыг бүзүредиги. Ол дээрге дунуң соонда эртериниң чылгаш чок келири иш-каш шак мынды чылгаш чок чүвө-дыр.

Мычаарга совет улус чеди алдынган чүдөлөгө кажан-даа өлкөс, чединкинерге көөрттөнмес. Элечтегил улуг соруугаалар кичээлгени мөңдөөр эки чачыл бисте бар.

Амгы уеде үлөтүргө болгаш туудуга, колхозтарга болгаш совхозтарга, транспортка — улус ажил-агыйын бүгү адырларында шынар талазы-биле көргүзүлгөин Коммунисттиг партия баргы чергенин кедээр кылдыр ийни үндүрүп турар. Чугаа продукциянын чүгө шынарларын дугайында болбайн турар. Совет бүдүрүлгө чериниң марказы кадыгы да машинага, кандыг-даа кылгытат ийелдиги магадлаа болур укурду дээр билдингир. Мычаар талазы-биле көргүзүлгөин дугайында, шынап-ла, ол сөстүн ханы уткамы-биле чугаалап тур мен. Нити продукциянын талазы-биле планын көргүзүлгө долур болгаш аажы күүсеткенин дүрү бол берген чүве төлөдө, күш-ажалдыг бүдүрүлгөдөрүндү өздөдүн, продукциянын бот уезин болгаш туудугу өртөөн чигилдерини, чымдаларын көүдөлдирини айтирлары, техниктиг депшилге, бүдүрүлгө автоматчылар болгаш комплекслиг механазастары, капитал салышымынгарга үндүргөн ажил-черегини эне-не бүдүмөдөн ажилдары бүгү партия, совет, профсоюз болгаш ажил-ай органынын кичээлгенин төүгө турар ужураут.

Ийни дээр адырларынын талазы-биле АКШ мурун турарын эки билдир бис. Мычалаа-даа Американын бистин чыл бүрүлгө эртериниң ажил-агыйындын биске улам-на калбарган. Бистин хөгжүдөүлгөдөрүгү техник мурун турар. Капитализм-биле экономика чарыктыг перспективаны биске таарыкчылыг болуп турар улус ажил-агыйындыг бүгү адырларында бистин чеди алган чединкинерини кадыг-даа чигилгени артырбайн турар. Чүвези шыны-биле болдо, делегей аранында күштерини деннугүтүрүп болгаш социалисттик тургузууну кымыгаар чок хей аргаларын шып уелөөр бүгү кижилерге ол чорук улам-на тодаргай болуп турар.

Мычалаа-даа маргыш чок шынын чүтүлгө чакынынын болдо драмык кижилер капитализминг адвокаттарынын аразында ам-даа бар. Чижээ, Американын Каттышкан Штаттарынын президентиниң каньдарт Ричард Никсон совет техникер америкинине деннээр чорук «үрүгүнү» организминг өздөдөн улуг кижини уламынга деннээр-биле дейи чүвө-дир» деп чоктаа чаз меделгөн. «Сарым кайтыган киж чүгүчү амырганыр» деп үлөтүр чугаала ол шыны-ла демелдир-дир. Дээрги Никсонун Ийни-ла бүзүрчег эвес өстөр сүрү чоруу харадалыгы, мычалаа-даа, ол боду харын доваган турарына «кичээлгени мөңгөш», доландыр чуну-даа өскөбөс уругта демелдир турар-дыр. Калык, быжыг уруглар килел-өздөшкени өскүтүшпаан, «улуг уламын» дээр кижилерин амды-зында чеди алганы мынды улуг чединкинерин боттадырып турар чорукту дээрги Никсон тооп көрүп күзөвөй турар-дыр.

Имперализминг чалчатарын кара чүвени ак кылдыр көргүзөр дээш өрдөлгөнүшкенин сойгаал илереттишпаан, бис болза: соци-

алист экономика — ол дээрге анык, бугун күш болгаш калык өргөнүм болур, а капиталисттик экономика дээрге акирттимес аарылганын кандыг-даа ам чүдөлөр болгаш чагдынышкынар-биле эттин ийни шылгавастаа чонук ирейди деп чугаалап турар бис.

Коммунизм — ол дээрге делегейин бозурут анык уези болуп, капитализм оон дүгүтү хунду-дур. Шыныгы байдал, төөгүтү дүрүмү мындагы-дыр.

Шыныг-ла капиталисттик күрүне корабдилериниг капитаннары ол шынын чорукту хулаз көрбөй, фактыларын тооп көрүп күзөвөй турарлар. Оон турар олар маамырларынын ам-лаа өрдөлгөн турарлар, мычалаа-даа олар амыдырал сол турар. Президент Эйзенхауэр конгресске январда киирген бижинге, 1960 чыл Каттышкан Штаттарга «көстүп көрбөн чечетелишикини чылы болур» деп меделгөн. Мычалаа-даа америк салдык бөлүктөрүн август айда үндүргөн «Бизнес үк» деп журналы АКШ-тын экономикамын элөөн хой адырларында бо чылдын тодаргай буурашык болганын хулаз көрүп ужура таарышкы, салдыгы хөгжүдөз Эйзенхауэрин бижээни мышап болбайн турар деп, муштагал-биле ол меделгөн.

ССР каң эдилдирер талазы-биле Каттышкан Штаттарын дүрген черде деп турар чорукка америкаанар онаа хөлөзү турарлар. Мычаар халазерин өлөрүн четири барымдалары бар деп бис чугаалап турар бис. 1945 чылда ССР-ниң каң бүдүрүлгөин америк бүдүрүлгөин деп чегемде хамарыштыр алдыга, 17-ле хуу турган болгай; 1959 чылда бис АКШ-та эдилдирер турар канын кемчөөлөгө деннээр 71 хуу канын алган бис. Каң бүдүрүлгөин кемчөөли чурттуу күчүзүнү кол көргүзүлгөдөр бирээз болур деп чүве бүтүлгө билдингир-ле болгай.

Капитализм-биле экономика чарыкка бистин чуртувус эң чорук келир уеде тилээр дээринге бистин партиямыс, бугу совет улус быжыг бүзүредиги. Ол дээрге дунуң соонда эртериниң чылгаш чок келири иш-каш шак мынды чылгаш чок чүвө-дыр.

Мычаарга совет улус чеди алдынган чүдөлөгө кажан-даа өлкөс, чединкинерге көөрттөнмес. Элечтегил улуг соруугаалар кичээлгени мөңдөөр эки чачыл бисте бар.

Амгы уеде үлөтүргө болгаш туудуга, колхозтарга болгаш совхозтарга, транспортка — улус ажил-агыйын бүгү адырларында шынар талазы-биле көргүзүлгөин Коммунисттиг партия баргы чергенин кедээр кылдыр ийни үндүрүп турар. Чугаа продукциянын чүгө шынарларын дугайында болбайн турар. Совет бүдүрүлгө чериниң марказы кадыгы да машинага, кандыг-даа кылгытат ийелдиги магадлаа болур укурду дээр билдингир. Мычаар талазы-биле көргүзүлгөин дугайында, шынап-ла, ол сөстүн ханы уткамы-биле чугаалап тур мен. Нити продукциянын талазы-биле планын көргүзүлгө долур болгаш аажы күүсеткенин дүрү бол берген чүве төлөдө, күш-ажалдыг бүдүрүлгөдөрүндү өздөдүн, продукциянын бот уезин болгаш туудугу өртөөн чигилдерини, чымдаларын көүдөлдирини айтирлары, техниктиг депшилге, бүдүрүлгө автоматчылар болгаш комплекслиг механазастары, капитал салышымынгарга үндүргөн ажил-черегини эне-не бүдүмөдөн ажилдары бүгү партия, совет, профсоюз болгаш ажил-ай органынын кичээлгенин төүгө турар ужураут.

Ийни дээр адырларынын талазы-биле АКШ мурун турарын эки билдир бис. Мычалаа-даа Американын бистин чыл бүрүлгө эртериниң ажил-агыйындын биске улам-на калбарган. Бистин хөгжүдөүлгөдөрүгү техник мурун турар. Капитализм-биле экономика чарыктыг перспективаны биске таарыкчылыг болуп турар улус ажил-агыйындыг бүгү адырларында бистин чеди алган чединкинерини кадыг-даа чигилгени артырбайн турар. Чүвези шыны-биле болдо, делегей аранында күштерини деннугүтүрүп болгаш социалисттик тургузууну кымыгаар чок хей аргаларын шып уелөөр бүгү кижилерге ол чорук улам-на тодаргай болуп турар.

Мычалаа-даа маргыш чок шынын чүтүлгө чакынынын болдо драмык кижилер капитализминг адвокаттарынын аразында ам-даа бар. Чижээ, Американын Каттышкан Штаттарынын президентиниң каньдарт Ричард Никсон совет техникер америкинине деннээр чорук «үрүгүнү» организминг өздөдөн улуг кижини уламынга деннээр-биле дейи чүвө-дир» деп чоктаа чаз меделгөн. «Сарым кайтыган киж чүгүчү амырганыр» деп үлөтүр чугаала ол шыны-ла демелдир-дир. Дээрги Никсонун Ийни-ла бүзүрчег эвес өстөр сүрү чоруу харадалыгы, мычалаа-даа, ол боду харын доваган турарына «кичээлгени мөңгөш», доландыр чуну-даа өскөбөс уругта демелдир турар-дыр. Калык, быжыг уруглар килел-өздөшкени өскүтүшпаан, «улуг уламын» дээр кижилерин амды-зында чеди алганы мынды улуг чединкинерин боттадырып турар чорукту дээрги Никсон тооп көрүп күзөвөй турар-дыр.

Имперализминг чалчатарын кара чүвени ак кылдыр көргүзөр дээш өрдөлгөнүшкенин сойгаал илереттишпаан, бис болза: соци-

алист экономика — ол дээрге анык, бугун күш болгаш калык өргөнүм болур, а капиталисттик экономика дээрге акирттимес аарылганын кандыг-даа ам чүдөлөр болгаш чагдынышкынар-биле эттин ийни шылгавастаа чонук ирейди деп чугаалап турар бис.

Коммунизм — ол дээрге делегейин бозурут анык уези болуп, капитализм оон дүгүтү хунду-дур. Шыныгы байдал, төөгүтү дүрүмү мындагы-дыр.

Шыныг-ла капиталисттик күрүне корабдилериниг капитаннары ол шынын чорукту хулаз көрбөй, фактыларын тооп көрүп күзөвөй турарлар. Оон турар олар маамырларынын ам-лаа өрдөлгөн турарлар, мычалаа-даа олар амыдырал сол турар. Президент Эйзенхауэр конгресске январда киирген бижинге, 1960 чыл Каттышкан Штаттарга «көстүп көрбөн чечетелишикини чылы болур» деп меделгөн. Мычалаа-даа америк салдык бөлүктөрүн август айда үндүргөн «Бизнес үк» деп журналы АКШ-тын экономикамын элөөн хой адырларында бо чылдын тодаргай буурашык болганын хулаз көрүп ужура таарышкы, салдыгы хөгжүдөз Эйзенхауэрин бижээни мышап болбайн турар деп, муштагал-биле ол меделгөн.

ССР каң эдилдирер талазы-биле Каттышкан Штаттарын дүрген черде деп турар чорукка америкаанар онаа хөлөзү турарлар. Мычаар халазерин өлөрүн четири барымдалары бар деп бис чугаалап турар бис. 1945 чылда ССР-ниң каң бүдүрүлгөин америк бүдүрүлгөин деп чегемде хамарыштыр алдыга, 17-ле хуу турган болгай; 1959 чылда бис АКШ-та эдилдирер турар канын кемчөөлөгө деннээр 71 хуу канын алган бис. Каң бүдүрүлгөин кемчөөли ч

Францияның Коммунисттик партиясынын ТК-зынын Политбюрозунун меделгели

ПАРИЖ. (СЭТА). Франциянын Коммунисттик партиясынын ТК-зынын Политбюрозу «Францияга герман базазарны тургузарга удуу демиселге бугу патриоттарны чагыс эчпе кыйгырып турар меделгели парлап үндүргөн. Меделгеле чугаалап турары болза, сөөлгү каш хүнерини дургузунда герман армиянын кезектери Сисон болгаш Мурмелон лагерлерде гарнизонду болуп турар. Ол дугайым парламентте динатпай-даа делюлчу чазак Франциянын девискээринге 35.000 солдаттарны тургузар болгаш алаан каш шериг аэродромдарын бодунун шериг ухар-чүдүнгө ажыраар арганы Германиянын Федеративтик Республикасына берип турар дугуржулгага ат салган. 40 чылдарны дургузунда, ийн удаа, Франциянын улуг капиталы болгаш оң политиктик ажыдакчылары герман милитаризмдин катап төртүтүнерине таарымчалык салдарын чедирип келгенер, герман милитаризм дээр, герман улустун демократтык болгаш тайбыч күштерине удуу демиселге жандары болгаш советте удуу дайыннын чепсээ болуп келген болбай. Франциянын Коммунисттик партиясынын ТК-зынын Политбюрозу Францияга герман базазарны тургузарга удуу демиселге бугу патриоттарны, оларнын инитиле байлазды болгаш чүдүлгези ыгал чокка кыйгырышкан, Франциянын айбыл чок чоруун болгаш тайбычы камгалап алыр сорулга-биле дараз-

Улуг Октябрьнын 43 чыл оюнга

БУХАРЕСТ. (СЭТА). Румын Улус Республикасынын ажылчы чонары Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл оюнун байырдалына эки белеткенен. Фабрикаларнын болгаш заводдарнын, шахталарнын, туудуларнын коллективтери ол чырыктыгы байырдалды күн-ажылга чаа-чаа чедиркинер-биле уткуп туралар. Бүдүрүлгелерде болгаш албан черлеринде, коллективтерде болгаш күрүенин көдө ажыл-агыйларында Улуг Октябрьга турсааткан байырдалдыг хуралдарны эрттирилген. РП-нун Академиясы бодунун сессиясы Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын 43 чыл оюнга болгаш румын-совет найыралга турсааткан. Бо хүнерде В. И. Лениндин болгаш И. В. Сталиндин музейинде кижилер хөйү-биле чыгып турар. Эскурсантылар, ажылчынар, албан-хаакчылар, студенттер, шериг албанынгар, пенсионерлер, байын ээлери, найысалдык болгаш өскө даа хоорайларын, а ол ышкак республиканын суурларын өөреникчилери Улуг Октябрьнын үезинде болшевиктер партиясынын болгаш оон баштычымы В. И. Лениндин ажыл-чорудулганы чугаалап турар документтер-биле болгаш экспонаттар-биле танымкар дөш музейге бөлүк-бөлүк-биле болгаш чагыс-чагызы-биле көз туралар. Румыннын спортчулары ноябрь 7-ге алдар болдурган кросска киржир. Чокто чаа астаретанын киржикчилери Бухарестте аныктарын стадионунга 4 муң оолдар, кыстар-биле ужурашкан. Алаа совет спортчуларга чорудар найыралдын чагаазын хүдээп алган.

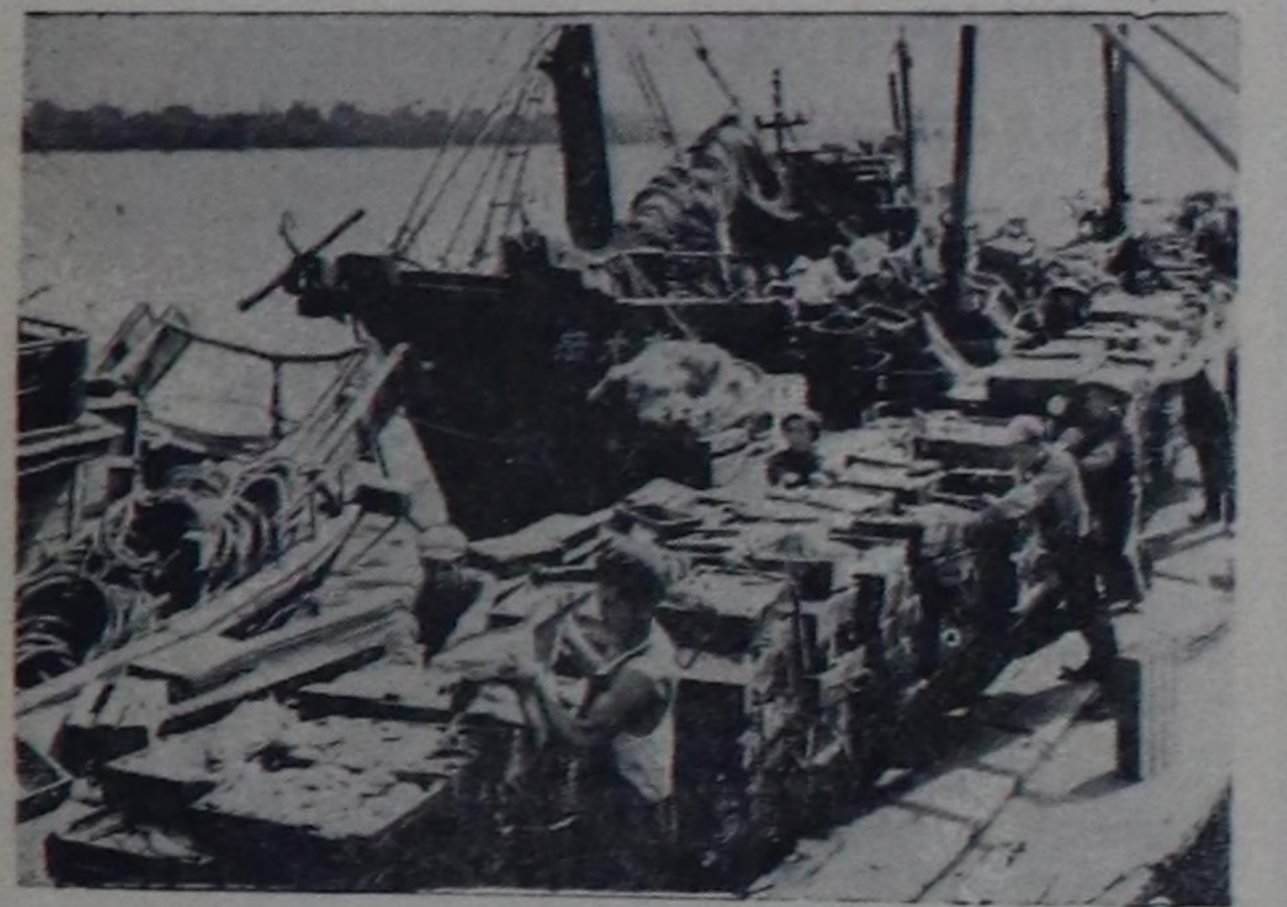
Чурукта: башкы З. С. Юферева нигер студенттерге орус дыдык кичээли эрттирип турары.

КНО-нун Кол Ассамблеязынын XV сессиясында

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Ноябрь 3-те Политиктик комитеттин хүндүкү хуралына чепселенишкенин дүжүрү талазы-биле чугаалажылга Филиппинернин, Гватемаланын, Финляндиянын, Морокконун төлээлекчилери болгаш чанкайышчы санал берген. Нинти чугаалажылганын төнтүзүнде СССР-нин болгаш АКШ-тын төлээлекчилеринден ажылчын бөлүкү нейтралдыг чүртүгү төлээлекчинге даргалаткан тургузар болгаш бөлүк чугаалажылгы турар айтмырларын талазы-биле резолюциянын төлөвиленини нинти бижимелдин ажалдап кылдыр деп саналды Филиппин төлээ кинрген. Ядролук чепсектерин шенелдерин хоругдуар дугайында дугуржулга чогуур контролду эзуулар Шеневага чедип алдынып болуу дээринге идегели Ральф Энкель (Финляндия) илереткен. Индыг дугуржулга чүртүгү арасына бугуредди тургузарга үнелдиг салымшкын болуп турзажок, чепселенишкенин дүжүрү талазы-биле хемчеглер болбас ийик деп ол моор-биле кады демделген. Финляндиянын төлээлекчинин оон ынай меделгезин болза, улуг күрүнерин арасында чорудалар дегер доктап чүве чугаалаарын күрөөн турар мен, ыналзажок ук комитет кайы-бир талага бодунун үзөд болдарын төгөп болбас деп санап тур мен. Резолюциянын хөй нуруу хүдээп-лаз алыр чүве болза, ол эки талалыг түншелдерге чедирбес дээр дугайында Индиянын төлээлекчилерин бодалын ол деткип турган. Тайбынны деткир чорук бүтүнтинин сагыш салымшкыннын кол чүдүү болуп деп Марокконун

АКШ-ТЫН ЭРГЕ-ЧАГЫРГАЛАРЫНЫН КАРЖЫ КАРА-ТУРАЗЫНДА ҮҮЛГЕДИИ

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Америк эрге-чагыргалар КНО-нун аппаратынын ажылдакчызы, совет хамаатыгы Игорь Яковлевич Мелехти дүрүм чок өчүк-чөгүзүлгү сорулга-биле туудуп бажынап алгаш бүдүн неделя ажыг үеде ону кара бажында олуртуп турар. Реаксылыг парлалганын шуугаары эзуулар алырга, америк эрге-чагыргаларнын ол каржы кара-туразында үүлгеди «сөөк дайынын» болгаш коммунизме удуу калчаарашкынын хөнерин өскүдөр сорулганы салып турар. Дүрүм чок эзу-биле бажынаттырган совет хамаатынын хостоп салырынга хөй-биле шаптык чедиринге уланган америк эрге-чагыргаларнын суд органарынын олтуу чоруу бужар оюн-тогула болу берген. Оон-биле кады олар АКШ-тын хоойуларын болгаш боттарынын шиптирлерин каржызы-биле үрээринге база-ла доктаавааннар. Америк хоойулу эзуулар шиптирер кижини доктаамал хемчөөдиг хөзалин берип тургаш дагынын ап болуу чүрүм бар. Мелехтиге хамаарыштыр индыг хөзалин хемчөөли АКШ-тын суд эрге-чагыргалары 50 муң доллар доктаатканнар. Ноябрь 2-де Совет элчин чедирин төлээлекчилери ук хөзалин дамчыдып бээр дээр Каттышкак Штаттарнын судунун Нью-Йоркта: Фели-Скверде албан бажынынга чедип келген. Совет төлээлекчилер суд комиссары Бишоп-биле болгаш оон дүжүмтер-биле ужуражыр дээр үш ажыг шакта чадап кааннар. Комиссар судга чок мен деп чарлаш, кабинетинде чаштынын чымдып алган. Хөзалин документге бижирип ужурулу дүжүмтерер акшаны хүдээп алмырынга моондак чедирер дээр бужар мят чок негеддерени салып турган. Каян суд комиссары айтмырынын көөрүн эгелээр ужургаргажоткун кырында таварышкан турда, прокурор Джилспай

Кыдат Улус Республикасынын 500 балыкчылары балык тударынын болгаш суг тывыжынын өске-лаа продукттарын тыварынын планын хуусаа бетинде күрөсөдүр дээр чарышты калбартаанар. Күсүк тывыш эгелген. Балыкчыларга күрүне улуг дуузаланыч көргүзүп турар. Ам үезе балыкчы флот Кыдатта 80 ажыг судолар болгаш джноктар болуп турар. Чурукта: туткан балыктарны дүжүрүп турары. Фото Гао Го-шюаньини. Сяньхуа агенттеди.

Алдарлыг байырдалды Көрей демделеп турар

ПХЕНЬЯН. (СЭТА). Октябрьнын социалисттик Улуг революциянын алдарлыг 43 чыл оюн улусчу Көрей байырдалдын-биле меделгелеп турар. «Улуг Октябрьнын идеялары тилен турар», «Октябрь революциясы болгаш Көрейге национал-хосталгалды демисел» деп темаларды лекцияларын Пхеньянга, Сонинге, Вонсанга, Санйичжуга болгаш республиканын өске-лаа хоорайларынга номчуп таныштырган. Көрей-совет байырдалдын Нинителдин чедир салбыралды Октябрьнын 43 чыл оюнга турсааткан кезээлери болгаш өске-лаа хемчеглерин кылган. Республиканын ажылчы чоннары байыр мурунун хүнеринде боттарынын совет өлкүтеринге хөй сангын байырыг чагааларын чоруткаан.

Октябрьнын чүрту — Чөөн чүктүн улустарынын шынчы өңнүү

Совет эрге-чагырга чаа-ла манчы олтура, кажан бистин күрүневис капитализмдин эжеонинг дайлапга часказыргай ортудук шинчилиг турар душта-ла Коммунисттик партиянын болгаш Совет күрүневиң үндөлекчизи, бистин башкысы болгаш баштанчымы Владимир Ильич Ленин мынча деп чугаалаан: «Бугу делегей төөгүзүпүң даартагы хүнү болза империализме дарлаттырып бажыдырган улустар эчизинге чедир олтуу келир болгаш оларнын хосталгазы дээр ур база аар-берге шиптирлеп туудушкан эгелээр чөгүм-на харын индыг хүн болур». Лениндин ол баш бурунгар чугаалаан сөстери боттанган. Кижин төрегетинин үштү биринден хөйү— Европанын болгаш Азиянын күчүдүг социалисттик лагер кылдыр сырып латышкан чүрттарынын миллиларда ажыг ажил-шичерини ап коммунизмин тутууну аздана кирип турар. Улуг Октябрь-биле төртүтүнгөн хосталгалыг идеялар чөр бөмүрээзинин өң-не ырак-узак булуңунарында миллион-миллион кижилердин чүркеттеринде шинигип кирген. Ол идеяларнын салдары-биле колониалдыг системанын кризис эгелген, оон меделгезин «Аворанын» адымшкын болган. Ожум океанын эрикттеринден Аравиянын алезинеринге чедир шаандагы колониалдыг империализмдин бузулдуларында чаа, хосталгалыг ыналжыдыг чүрттар кедүрүп оорар. Африкада кулдангыч эзу-чурумнар национал-хосталгалдыг демиселдин чалыжыныга өртөнип, колониализмдин сөөлгү шивээлеринге шавар халлашкын чоруп турар. Америк монополияларнын күчүлөөшкенинге удуу демиселче Латин Америка кедүрүлгөн. Колония чүрттарга болгаш улустарга хамаарышпас чоруну

тин деткимчези-биле төлөвилеп азы туудуп турар. Чөөн чүктүн хамаарышпас күрүневи-биле совет экономиктин кады ажылдажылга камчытын мурунда ол чүрттарга экономиканын өң-не чугула үнелин алдырып тургузарынче, оларны индустриализаацияга уланган, чүге дээрге индустриализация чокта бугу экономияны кедүрү арга чок болбай. Совет Эвилели кандыг-бир артыкшылдыг капиталларын күсөи-биле дуу көргүспөй турар, харын Азиянын болгаш Африканын улустарынын дүргөн депшилгезинин үчүрдө чамдык материалдыг каражаларга-ла таваржып турар болбай. Ол дээрге алызында улуг чагай интернационалдык эрес-мадырлыг чорук-тур. Азиянын болгаш Африканын чүрттары-биле империалисттик күрүневи-биле экономиктин харылаары шуут удуурамышкак шынар бүдүштүгү болуп турар. Барыны таланы күрүневи-биле бугу политиказы мөлчүрүшкүчү болгаш күчүлөөшкүн, кошкартарын дарлаарыга, өске улустарын кулдангыч алырынга үндөшлөткөнгөн. 1950—1953 чылдарын үезинин дургузунда Каттышкак Штаттар Азияны, Африканын болгаш Латин Американы чүрттарыныче хуунун дорт капитал салымшкынын 4,1 миллиард доллар көвүдөткөн, ыналчага ол чүрттардан 11,3 миллиард доллар түнүгү ажык-кончааны үндүр сөөртүп алгаш барган. Ону «дууламчы» деп мят чок адап туралар. Бир эвес капиталисттик Барыш чүк Азия болгаш Африка чүрттарынын депшилгезинге шынал-ла сонуурадыг турган болза, колониалдарын мөлчүп тургаш үтөп алган байлактарын чамдызындан-даа бол дедир эгелдип бээрин эгелеп болуп турган ийик. Ыналзажок ону маннаар хардан чигир мананын-биле дөмей болуп ийик. Н. С. Хрущевтин чугааланын эзуулар алырга, капиталын чүгө үтөп болур. Эзуулу дууламчынын ол көргүзүп шылаас, чүге дээрге капитализмдин алыс бүдүжүнө ол удурланымшак болур. Азиянын болгаш Африканын улустары оларнын национал экономиязын хөгжүдериңге сас кырында эвес, харын херек кырынга идиг берип турар Совет Эвилелинин бугу аксетилдиг чагай дууламчынын чагай үрө-түншелдерин бөгүн безил херек кырында көрүп туралар. Хаанынг империалисттик хожуудангы колония кылдыгы чоранында чүгө чагыс салгалдын амдырал-чүртталганынын дургузуна безил чечектелчек индустриалдыг күрүне-лер болу берген Ортаа Азиянын совет республикаларынын кайгамчыктыг дуржулгазы, чазарты төртүтүнгөн бистин Совет Тыванын дуржулгазы ол улустарнын мурунуга тодаргай көстүп турар. Мурунда дарлаттырып чоралган болгаш хамаарылгалыг улустарга дууламчыны көвүдериңин өң-не күчүлүг үнелин болза чепселенишкенин бугу-нинти болгаш бүрүн дүжүрү болуп ийик деп, Совет Эвилели санап турар. Шап индыг планын бистин күрүневис КНО-нун Кол Ассамблеязынын XV сессиязынга кирген. Совет саналды хүдээп алыры улустарнын мурунуга алызындан чагай перспективаларын аждар ийик. Бир эвес шериг чаргыдылардын оон-лаа хуу кызырган турар болза, каматтынын хөргөйлериң күсөи-биле Асуаннын гидробедери хевирлиг оон-ог гидротехниктик комплексини азы Бхиладе комбинат шинчилиг металлургиянын үжөн ажыг заводдарын чыр бүрү туудуп болуп ийик. Улустарнын найыралынын болгаш амы-думанын эзуунга Коммунисттик партиянын кижиндип кандааны, боттарынын интернационалдык хүдээлгезинге шынчы совет кижилер болза национал хамаарышпас чоруну бижылдылар, социал депшилге баз чечектелишкени дээр Азиянын болгаш Африканын улустары боттарынын чагай демиселинге чедир шиптирлер болуура салым-сеткилдиг бугу ханызында күөп турар. Колониализмдин чүдөк-бужар системанын бүрүн ууткаары дээр демиселин турар бугу улустарга аны-думанын индиг байыры!

«ССР-ге хамааты дайыннын допчу төөгүзү»

Күрүневиң политиктин ном үндүрер чери «ССР-ге хамааты дайыннын допчу төөгүзү» парлап үндүргөн. Ол болза, делегей империализминин болгаш шиптик контрреволюциянын күштери-биле дээр демиселге ол чылдарда Октябрьнын улуг чагалз алышкынынын камгалан алган бистин Төрөөн чүртүвүстүн ажылчын ангызынын болгаш таразычыларынын чижелээр чүве чок эрес-сорууттуг, тургустуг болгаш мадырлыг чоруунун дугайында расказ болур. Ук ном чеди эгелдерин тургустунган: I. Оттуг дээрбе; II. Социалисттик Ада-чүрту камгалаарың; III. «Бис Антантадан оон солдаттарын

Обласка АГААР-ВОЙДУСТУН байдалы

Бөгүн обласка хар-чэс шоолу обласка—5—10, а Кызылга—5—7 чок, булуттагылап каап турар хүн болур. Хат кошкак, чорту өй-тавында алпар. Агаарнын температуралы: Реантор Н. С. ШОЙГУ.

КИНОТЕАТРАЛГА

Ноябрь 7-те «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Оттук» — 10 шакта; «Чаныпталды» — 12, 2.15, 4.15, 6.15, 8.15, 10.10 шактарда. (Биче залга): «Мультипликация» — 11, 1, 3 шактарда. «Максимин анык чоран чылдары» — 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Мурунка спутникте» — 11 шакта; «Ийги чектелишкени» (делем экранга) — 1, 3, 7 шактарда. «Он сес чыл» (делем экранга) — 5, 9 шактарда. «ВОСТОК»: «Даң адмы оор» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. Ноябрь 8-те «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Оттук» — 10 шакта; «Чаныпталды» — 12, 2.15, 4.15, 6.15, 8.15, 10.10 шактарда. (Биче залга): «Мультипликация» — 11, 1, 3 шактарда. «Максимин чанып келген» — 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Мурунка спутникте» — 10 шакта; «Ийги чектелишкени» (делем экранга) — 11, 1, 3, 7 шактарда; «Дунааргай өргөн» (делем экранга) — 5, 9 шактарда. Ноябрь 9-та «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Алеша Птицын аажы-чага чачыгып тур» — 10 шакта; «Субботалар понеделикке чедир» — 12, 2.15, 4.15, 6.15, 8.15, 10.10 шактарда. (Биче залга) — «Выборг талазы» — 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Мультипликация» — 10 шакта; «Ийги чектелишкени» — 5 шакта; «Чаныпталды» — 3, 7, 9 шактарда. ТЫВА ОБЛАСТЫП ХӨГЖҮМ-ШИИ ТЕАТРЫ ноябрьдын 7-де М. Строжеванын АЛДЫ ТЕРЕКТЕР деп 8 көргүзүлгү шилээ болур. Ноябрьнын 8-те хүндөс болгаш кежээ А. Ларевтун ЧОДУРАА ЧАНЫНГА УЖУРАЖЫШКЫН деп шилээ болур. Хүндүкү көргүзүү 12 шакта, а кежээкин — 7 шакта эгелээр. Харымсалгалыг секретарынын болгаш харымсалгалыг